



Sajtóközlemény

Luxembourg, 2019. december 5.

Európai Számvevőszék: A mezőgazdasági termelők bevételeit stabilizáló uniós intézkedések alacsony mértékű kihasználtsága túlkompenzációval párosul

Az Európai Számvevőszék új jelentése szerint a mezőgazdasági termelők bevételeit az árcsökkenésekkel és a termelés kiesés okozta veszteségekkel szemben biztosító uniós eszközök csak részben érték el céljaikat, kihasználtságuk alacsony és egyenetlen. Számvevőink szerint egyes rendkívüli intézkedések ráadásul nem voltak megfelelően célzottak, ami aránytalan kompenzációs kifizetésekhez vezethet.

Az Unió közös agrárpolitikája (KAP) egy sor olyan intézkedést tartalmaz, amelynek célja stabil és megfelelő jövedelem garntálása a mezőgazdasági termelők számára. A 28 tagállam 6,4 milliárd mezőgazdasági termelőjének folyósított közvetlen kifizetések évi 41 milliárd eurót tesznek ki. E közvetlen kifizetések mellett a KAP külön eszközökkel is rendelkezik ahhoz, hogy megelőzze és kezelje a kockázatokat és válságokat a mezőgazdasági ágazatban, például a biztosítás és a kölcsönös kockázatkezelési alapok felhasználhatóak a gazdaságok jövedelmének stabilizálására. Léteznek olyan rendkívüli intézkedések is, amelyek célja a piac egészének stabilizálása súlyos zavarok bekövetkezése esetén, mint például amikor Oroszország 2014-ben megtiltotta bizonyos Unióból származó mezőgazdasági termékek behozatalát.

Számvevőink konkrétan azt vizsgálták, hogy ezeket az eszközöket hatékonyan hajtották-e végre, és azokkal eredményeket értek-e el. Leginkább a biztosítási célú uniós támogatást, valamint a gyümölcs- és zöldségágazat tekintetében a 2014-es orosz tilalmat követően bevezetett rendkívüli intézkedéseket vették górcső alá.

Számvevőink elismerik, hogy a KAP többféle védintézkedéssel biztosítja a jövedelmek stabilitását. E tekintetben jelentős szerepet játszanak a közvetlen kifizetések. Átlagosan ezek teszik ki a mezőgazdasági üzemek jövedelmének egynegyedét: a közvetlen kifizetéseknek köszönhetően a termelők jobban meg tudnak birkózni az árak esésével vagy a gyengébb terméssel, így biztosítás iránti igényük is csökken. Ugyanakkor a KAP egyre jobban támogatja a megelőző intézkedéseket,

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető [a Számvevőszék honlapján](#).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

és különösen arra ösztönöz, hogy a termelők tegyék magukévá a jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó gyakorlatokat. Számvevőink megállapítása szerint azonban az ilyen tevékenység kevésbé befolyásolja a termelők viselkedését, mivel a biztosítással rendelkező termelők kevésbé érznek ösztönzést arra, hogy rugalmas üzleti stratégiát alkalmazzanak vagy alkalmazkodjanak az éghajlatváltozáshoz.

Számvevőink szerint az Unió által a mezőgazdasági termelőknek az áringadozás és a termelékiesés okozta veszteségeivel szembeni biztosítására előirányzott 2,6 milliárd euró zömében kevés hatást gyakorolt. Ez a támogatás a mezőgazdasági termelők nagyon kis hányadához jut el, mivel a biztosítást kötők kevesebb mint 10%-a vesz igénybe uniós támogatást a biztosításhoz. A legtöbb termelő még a kockázatsökkentést sem veszi fontolóra, mivel arra számít, hogy válsághelyzetben úgyszólván állami támogatásban részesül. Ráadásul a biztosításokhoz nyújtott uniós támogatást nem juttatják el a ténylegesen rászorulókhhoz. Az ilyen célú támogatást leginkább kihasználó két tagállamban (Olaszország és Franciaország) számvevőink azt figyelték meg, hogy az a borágazatban összpontosul. Ebben az ágazatban a biztosított tőke összege hektáronként a 115 000 eurót is elérheti, így – tekintettel pénzügyi kapacitására és kockázati profiljára – számos kedvezményezett uniós támogatás nélkül is kötött volna biztosítást a termésére.

„Jelenleg kevés a bizonyíték arra nézve, hogy a mezőgazdasági termelők jövedelmének stabilizálása érdekében nyújtott támogatás uniós hozzáadott értékkel bírna – nyilatkozta Samo Jereb, a jelentésért felelős számvevőszéki tag. – Az intézkedéseket célzottabbá kell tenni, hogy azoknak a leginkább rászoruló termelők lássák hasznát, méghozzá oly módon, hogy azok ne akadályozzák egy megelőzőbb jellegű és ellenállóbb uniós mezőgazdaság kialakítását.”

Az orosz tilalomra adott válaszlépésként 2014 és 2018 között a gyümölcs- és zöldségágra fordított 513 millió eurót illetően az Unió nem határozott meg a felhasználást értékelő objektív paramétereket. Például a támogatás 61%-a almatermelőknek jutott (elsősorban Lengyelországban), pedig az almakivitel nagyjából változatlan maradt, sőt nőtt. Rendkívüli intézkedéseket más gyümölcsök (például az őszibarack és a nektarin) esetében is alkalmaztak, az Unión belüli strukturális túltermelés kezelésére, pedig az ilyen intézkedések célja az egyszeri piaci zavarok megoldása. Végül számvevőink megjegyzik azt is, hogy egyes termékeknek a piacról ingyenes szétosztás céljából való kivonása költséges volt. Egyes esetekben a nyújtott támogatás jóval meghaladta a piaci árakat, és így túlkompenzálást tett lehetővé. Számvevőink ezenkívül megállapították azt is, hogy az ingyenes szétosztási programok keretében kivont termékek többsége végül más formában visszakerült a piacra (pl. Görögországban és Spanyolországban gyümölcslé formájában), és a rászorulókhöz csak a termékek töredék része jutott el.

A jövőbeli KAP-ra vonatkozó, a kockázatkezelést középpontba helyező legutóbbi jogalkotási javaslatok fényében számvevőink a következőket javasolják az Európai Bizottságnak:

- ösztönözze a mezőgazdasági termelőket arra, hogy jobban felkészüljenek a válságokra;
- jobban alakítsa ki és kövesse nyomon a biztosításokhoz nyújtott támogatását;
- tisztázza a rendkívüli intézkedések bevezetésére és megszüntetésére vonatkozó kritériumokat;
- igazítsa ki az árukivonási műveletekkel kapcsolatos kompenzációt.

A szerkesztők figyelmébe

„A mezőgazdasági termelők jövedelmének stabilizálása: átfogó eszközkészlet áll rendelkezésre, de orvosolni kell az eszközök alacsony mértékű kihasználtságát és a túlkompenzációt” című, 23/2019. sz. különjelentés 23 uniós nyelven elérhető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

2018 novemberében a Számvevőszék [véleményt adott ki a jövőbeli KAP-ra vonatkozó bizottsági jogalkotási javaslatokról](#).

2020 végéig az Európai Számvevőszék különjelentést tervez kiadni a 2014–2017-es tejszíni zavarok ellensúlyozására hozott rendkívüli uniós intézkedésekről is. Körülbelül 740 millió eurót költöttek el ebben az ágazatban, részben arra, hogy kompenzálják a termelőket az Orosz Föderáció által hozott szankciók miatt. A kapcsolódó [ellenőrzési előzetest](#) 2019 októberében tették közzé.

Különjelentéseit a Számvevőszék bemutatja az Európai Parlamentnek és az Európai Unió Tanácsának, valamint az egyéb érdekelt feleknek, többek között a nemzeti parlamenteknek, az ágazati szereplőknek és a civil társadalom képviselőinek. A jelentéseinkben megfogalmazott ajánlások döntő többsége a gyakorlatban végrehajtásra kerül.

A jelentéssel kapcsolatban a sajtó rendelkezésére áll:

Vincent Bourgeais – E: vincent.bourgeais@eca.europa.eu
T: (+352) 4398 47502 / M: (+352) 691 551 502